



NOTA NR. AXW-92.005

**STARTNOTITIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
BAGGERSPECIEBERGING HANSWEERT**

20 maart 1992

STARTNOTITIE
Milieu-effectrapportage
Baggerspecieberging Hansweert

P 415- 02
(2e ex)

NOTA NR. AXW-92.005

**STARTNOTITIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
BAGGERSPECIEBERGING HANSWEERT**

20 maart 1992

Rijkswaterstaat directie Zeeland
Koestraat 30
4331 KX MIDDELBURG
Telefoon 01180-86000
Postadres: Postbus 5014
4330 KA MIDDELBURG

STARTNOTITIE MER-BAGGERSPECIEBERGING HANSWEERT

0. Gegevens

Activiteit: Baggerspecieberging in voormalige buitenhaven te Hansweert
Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat directie Zeeland te Middelburg
Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Zeeland in kader Afvalstoffenwet

1. Inleiding/achtergronden

Vergunning

Gedeputeerde Staten van Zeeland verleenden op 10 januari 1989 aan Rijkswaterstaat directie Zeeland een vergunning voor de aanleg van een baggerspecieberging in de voormalige buitenhaven te Hansweert. Als inrichting ex artikel 31 van de Afvalstoffenwet, voor het bewaren van circa 180.000 m³ verontreinigde baggerspecie, afkomstig uit bodemsanering van een aantal Oosterscheldehavens.

Beroep

Op 17 mei 1989 werd een door derden daartegen ingediend schorsingsverzoek door de Raad van State afgewezen, omdat aannemelijk was gemaakt, dat deze bergingsactiviteit uit oogpunt van doelmatige verwijdering van afvalstoffen en in milieuhygiënisch opzicht aanvaardbaar is.

De vergunning werd echter op 14 augustus 1991 door de Raad van State op formele gronden vernietigd, naar aanleiding van het eveneens door bedoelde derden daartegen ingestelde beroep. Omdat de activiteit alsnog m.e.r.-plichtig werd bevonden, op basis van de redenering, dat de totale omvang van de grondberging uitgangspunt behoort te zijn voor de capaciteitsbeoordeling. Die in dit geval, met toevoeging van schone kanaalspecie als afdekking, het voor de m.e.r.-plicht geldende wettelijk criterium van 500.000 m³ ruimschoots overschreed. Waardoor Rijkswaterstaat, wegens het ontbreken van een zodanig Milieu-effectrapport (MER), alsnog niet-ontvankelijk werd verklaard in de aanvraag van de vergunning.

Bestuursdwang

Het storten van de verontreinigde baggerspecie was echter al in juli 1990 voltooid. Inmiddels was men bezig met het aanbrengen van de bovenste laag afdekgrond, na consolidatie waarvan op termijn de beoogde afwerking van de grondberging als groenvoorziening zou kunnen plaatsvinden. Door Gedeputeerde Staten van Zeeland werd hierop op 10 september 1991 bestuursdwang toegepast, door middel van het opleggen van staking van het werk.

Na ingesteld bezwaar/beroep en verzoek tot schorsing werd deze bestuursdwang op 3 oktober 1991 door de Raad van State opgeheven, met de motivering, dat het belang van consequente handhaving van milieubepalingen in dit geval niet opweegt tegen de belangen van veiligheid en voortgang in de afwerking van het depot. Daarbij rekening houdende met de toezegging van Rijkswaterstaat, dat, indien uit het te maken MER voortvloeit dat aanvullende maatregelen moeten worden getroffen, zij deze kan en zal uitvoeren, ook al is de afdekking van het depot een feit. Overigens ervan uitgaande dat bij de voortzetting van het werk de voorschriften, verbonden aan de vernietigde vergunning, zullen worden nageleefd.

Rechtssituatie

Na de hierboven vermelde rechtsgang is de rechtssituatie van de grondberging thans

gebaseerd op een gekwalificeerde rechterlijke gedoogtoestemming.

Het opstellen van een MER is nodig voor het alsnog in vergunningverband brengen van de aanwezige grondberging, als inrichting ex artikel 31 van de Afvalstoffenwet. En op basis waarvan zonodig, ter voorkoming van mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, alsnog aanvullende maatregelen kunnen worden opgelegd.

2. Procedure/rechtsgang

In de procedure gaat het om het opstellen van een MER door Rijkswaterstaat als initiatiefnemer, ten behoeve van een ontvankelijke vergunningaanvraag volgens artikel 33 van de Afvalstoffenwet. Waarbij Gedeputeerde Staten van Zeeland als bevoegd gezag optreden, met toepassing van de verruimde beslissingsgrondslag ex artikel 8 van het Besluit milieu-effectrapportage indien tevens WVO-aspecten aan de orde zijn.

De procedures voor vergunningverlening en voor opstelling van het MER dienen te verlopen volgens de regeling in de hoofdstukken 3 en 4a van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). Omdat het MER bij de vergunningaanvraag moet worden overgelegd, dient de m.e.r.-procedure eerst te worden doorlopen. Deze startnotitie leidt die procedure in, waarna, op basis van advisering en inspraak, door het bevoegd gezag de richtlijnen voor opstelling van het MER zullen worden verstrekt.

Dezerzijds wordt voor het doorlopen van deze m.e.r.-procedure een tijdsduur van 12 maanden ingeschat. Voor de aansluitend hierop te doorlopen vergunningprocedure geldt een wettelijke termijn van 7 maanden. De procedures vergen samen dus een periode van circa 19 maanden. Bij een veronderstelde start in april 1992 kan de afronding derhalve niet eerder worden verwacht dan in het najaar van 1993.

3. Probleemstelling/wat is er aan de hand

De probleemstelling is uitgangspunt voor de opzet en aanpak van het MER. Van belang hierbij is te weten, wat tot de keuze voor berging in de voorhaven te Hansweert heeft geleid.

De bergingsproblematiek was onderdeel van de sanering van een aantal Oosterscheldelhavens. Die als één der pilotprojecten in het kader van het landelijke beleid voor sanering van onderwaterbodems in 1988 in uitvoering werd genomen. Waarmee een onderzoek op praktijkschaal werd gedaan, om experimentele mogelijkheden voor verwerking van vervuilde baggerspecie uit te testen. Berging is daarbij voorzien als deelactiviteit, voor opslag van de daarbij niet voor bijzondere verwerking in aanmerking komende baggerspecie. Deze deelactiviteit betrof nu de berging van circa 180.000 m³ baggerspecie, verontreinigd met voornamelijk pak's en aan te merken als klasse 3 en 4 specie.

Omdat voor berging in deze omvang geen andere locatie beschikbaar was, is onderzocht of gebruik kon worden gemaakt van de bij de verbreding van het Kanaal door Zuid-Beveland beschikbare grondberging in de voormalige buitenhaven te Hansweert. Uit dit onderzoek bleek dat hier, door middel van afdekking van de onderin te bergen vervuilde specie met de bij de kanaalwerken vrijkomende schone specie (werk met werk maken), een doelmatige en in milieuhygiënisch opzicht verantwoorde oplossing kon worden verkregen. En omdat de planning van beide activiteiten nog op elkaar kon worden afgestemd, is daarmee de keuze voor de locatie Hansweert bepaald.

Inmiddels is de grondberging nagenoeg voltooid, onder de condities van de vernietigde afvalstoffenvergunning. Hierbij is de vervuilde baggerspecie op milieuhygiënisch verantwoorde wijze op de bodem van de voormalige voorhaven gedeponed.

En vervolgens gecontroleerd afgedekt met een circa 7 meter dikke laag uit de kanaalwerken afkomstige schone specie. Gezien het ontbreken van andere bergingslocaties en de buitensporig hoge kosten die aan verdergaande afvalverwerking verbonden zijn, dient deze bergingsactiviteit als feitelijk onomkeerbaar te worden beschouwd.

Voor de opzet en aanpak van dit MER betekent dit, dat "niet-bergen" of "alsnog-elders-bergen" niet meer als reële alternatieven aan de orde kunnen komen. De toestand in 1988 (=juridische 0-situatie) zal wel als referentie worden gebruikt voor bepaling van de effecten van de thans bestaande toestand.

Een aanvullende en/of verdergaande bescherming van het milieu hangt vervolgens samen met de toetsing van de gerealiseerde grondberging aan de eerdere vergunningvoorwaarden en het huidige beleid in de milieuzorg (=probleemstelling).

4. Doelstelling/wat willen we bereiken

Doelstelling is het opstellen van een MER door Rijkswaterstaat als initiatiefnemer, ten behoeve van een ontvankelijke vergunningaanvraag ex artikel 33 van de Afvalstoffenwet. Voor formalisering van de grondberging in de voormalige buitenhaven te Hansweert als inrichting ex artikel 31 van genoemde wet.

Waarin onderzoek en beschrijving zal plaatsvinden van de mogelijk optredende milieu-effecten in de bestaande toestand en bij de te ontwikkelen alternatieve inrichtings- en beheersmogelijkheden.

5. Aanleg grondberging/beschrijving bestaande toestand

Aan de hand van een vijftal aspecten wordt hierna de aanleg van de grondberging in globale zin beschreven.

5.1 De voorgenomen werken

De op 10 januari 1989 verleende vergunning ingevolge de Afvalstoffenwet was gebaseerd op een aanvraag dd. 26 mei 1988, met de volgende bijlagen:

- algemene projectbeschrijving;
- plantekeningen voorgenomen werken;
- hoeveelheid en samenstelling van bergingsspecie;
- advies inzake plan en milieubeschermdende maatregelen.

Het bergingsdepot kon worden gevormd door afdamming van de voorhaven van het voormalige sluizencomplex te Hansweert met een gedeelte ringdijk van circa 250 m lengte op een hoogte van NAP+5,50 m. Hierdoor werd een bassin verkregen met een inhoud van ongeveer 1 miljoen m³, bij een oppervlakte van circa 11 ha en een bodemdiepte van ± NAP-6,00 m.

De bodem is in hoge mate kleihoudend en slecht waterdoorlatend. De zijdelingse begrenzingen hebben evenwel een waterdoorlatende zandige samenstelling, afgedekt met kleilagen.

De situering in de omgeving en een profieldoorsnede zijn op de bijlage aangegeven.

5.2 Hoeveelheid en samenstelling van bergingsspecie

De fysische samenstelling van de circa 180.000 m³ uit sanering afkomstige baggerspecie is gemiddeld als volgt:

- | | |
|-------------------------|-----|
| - droge stof | 50% |
| - deeltjes < 63 μ | 20% |
| - deeltjes < 16 μ | 10% |
| - organisch stofgehalte | 10% |

De aangevoerde klasse 3/4 specie bevat als verontreiniging in hoofdzaak pak's (polycyclische aromatische koolwaterstoffen).

5.3 De vergunning

Het vooraf door DHV Raadgevend Ingenieursbureau opgestelde adviesrapport inzake plan en milieubescherpende maatregelen geeft adviezen voor winning, transport en storten van de verontreinigde baggerspecie. Voorts wordt daarin een berekening gepresenteerd, waaruit een geringe mobiliteit van de aanwezige milieubelasting naar de omgeving resulteert. Waarbij is uitgegaan van berging van de verontreinigde specie beneden het grondwaterniveau en afdekking met een dikke erosievrije en schone bovenlaag.

Na inspraak en advisering zijn vervolgens in de vergunning voorschriften opgenomen ter bescherming van het milieu, zoals over voorafgaande bepaling van de samenstelling van de stortspecie, over het bergingsniveau van de stortspecie, over de herkomst van de afdeklaag, over beperking van de verspreiding van gevaarlijke stoffen via het ondiepe grondwater en ter controle van de verspreiding van gevaarlijke stoffen via het diepe grondwater. Waarmee de voorgenomen activiteit doelmatig en in milieuhygiënisch opzicht verantwoord werd bevonden.

5.4 Aanleg en beheer

De aanleg van het bergingsdepot was reeds voltooid in het kader van de kanaalwerken voordat met de aanvoer van vervuilde baggerspecie kon worden begonnen. Nadat controle van de vervuilde specie had plaatsgevonden, werd deze eerst door middel van ontwatering verdicht en vervolgens in het depot gebracht tot het toegestane niveau van NAP-1,00 m. Na consolidatie werd daarop vervolgens in lagen de afdekgrond gespoten. Het hierbij vrijkomende stortwater werd via de slibkist naar de Westerschelde afgevoerd, ingevolge voorwaarden van de operationele WVO-vergunning voor het stortbedrijf.

In beide fasen werd de voortgang van het werk bepaald door de kwaliteit en consistentie van de specie te meten via controlebemonstering. Behalve vertraging als gevolg van de eerder vermelde rechtsgang is het werk vrijwel volgens plan verlopen. De uiteindelijke afwerking van de grondberging, met als bestemming groenvoorziening, zal pas na verdere consolidatie in 1993 haar beslag kunnen krijgen.

5.5 Onderzoek en monitoring

Ten behoeve van de beheersfase is vanaf het begin van het stort de samenstelling van het diepe grondwater gecontroleerd. De resultaten daarvan bevestigen voorshands de eerdere voorspellingen.

Voor onderzoek naar mogelijke milieugevolgen in de toekomst zal regelmatig bemonstering worden uitgevoerd van het diepe en ondiepe grondwater. Voor het vaststellen van de aanwezige belasting met verontreinigende stoffen zullen voldoende grondmonsters worden genomen.

6. Voorstel milieu-effectbeschrijving

In het MER zullen de onderzochte gevolgen in plaats en tijd worden beschreven van de aanwezige grondberging, voor met name de bodem-, oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit.

7. Randvoorwaarden en uitgangspunten/toetsing aanvaardbaarheid inrichting

Als vooronderstelling geldt, dat de baggerspecieberging op de feitelijke situatie met de huidige voorzieningen voldoet aan de in milieuhygiënisch opzicht te stellen eisen. Waarbij dus door de aanleg van de grondberging geen mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu in de toekomst kunnen optreden.

De randvoorwaarden en criteria voor verkenning van alternatieve mogelijkheden tot optimalisatie hiervan hebben vervolgens betrekking op de algemene en bijzondere

eisen voor een goed leefmilieu.

In dit verband zal met name aandacht worden besteed aan de tijdens de eerdere vergunningprocedure en de daaropvolgende rechtsgang gemaakte opmerkingen door de wettelijke adviseurs, de Zeeuwse Milieu Federatie en overige insprekers.

8. Aanvullende maatregelen/meest milieuvriendelijke alternatief

Uitgaande van de aanwezigheid van de grondberging als feitelijk onomkeerbare situatie, zal deze toestand in het MER als 0-alternatief worden gepresenteerd. De overige alternatieven zullen vervolgens bestaan uit aanvullende en/of verbeterende maatregelen, waaronder het meest milieuvriendelijke alternatief.

Bij aanvullende maatregelen gaat het om het alsnog toevoegen van eisen. Bij verbetering gaat het om een verdergaande bescherming van het leefmilieu.

In technische zin zullen maatregelen worden verkend die gericht zijn op het beperken van verspreiding van verontreinigingen via het grondwater, zoals ingrepen in de hydrologische situatie. En indien operationele maatregelen daartoe aanleiding geven tevens de daaraan verbonden WVO-aspecten.

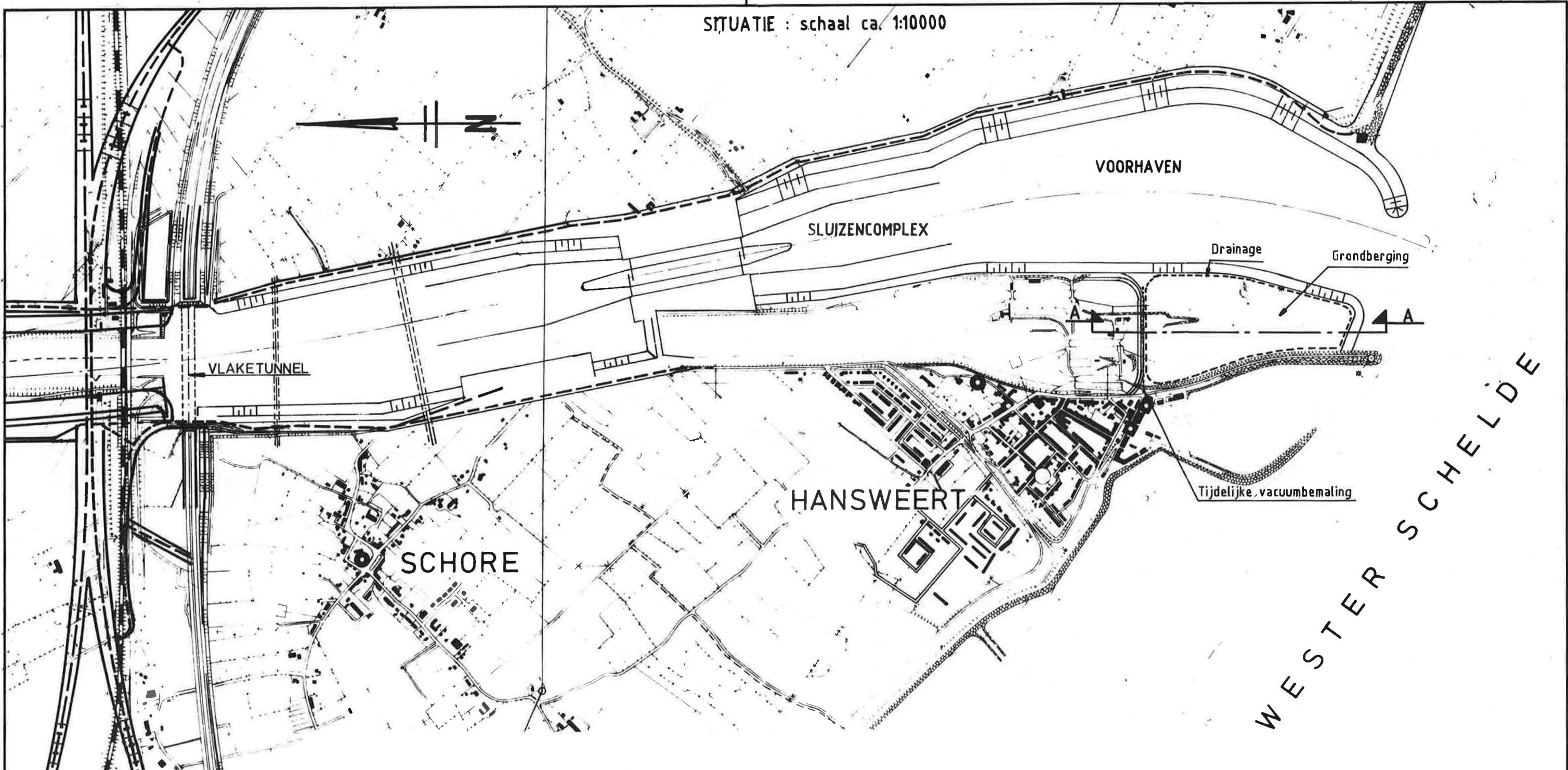
9. Onzekerheden

Voorzover mogelijk zullen in het MER tijdelijke en blijvende onzekerheden (groot/klein,hard/zacht) worden aangegeven.

10. Literatuurverwijzing

Voor het opstellen van deze startnotitie zijn o.a. de dossiers geraadpleegd van de eerdere vergunningverlening en de daaropvolgende rechtsgang.

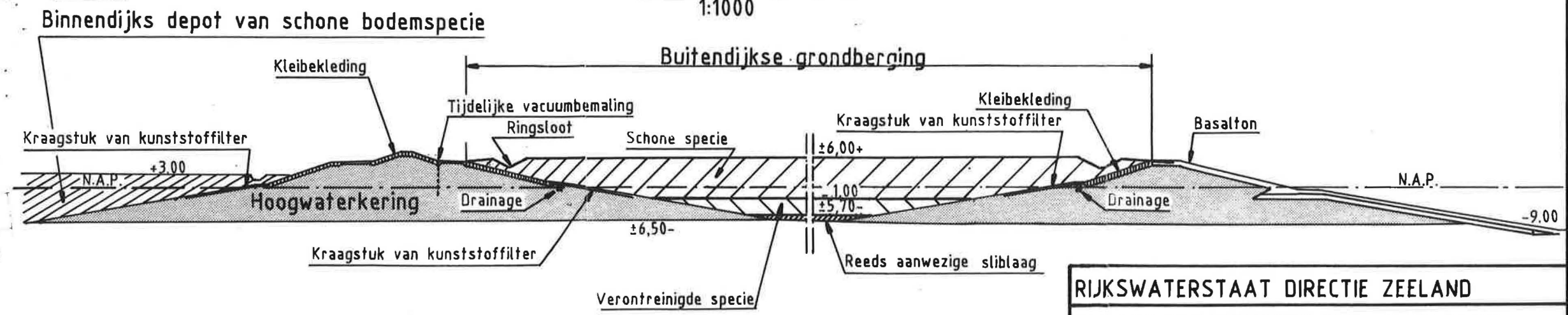
SITUATIE : schaal ca. 1:10000



NOORD

DWARSPROFIEL A-A
1:1000

ZUID



RJKSWEG N758
RJKSWEG A58

RIJKSWATERSTAAT DIRECTIE ZEELAND
BIJLAGE STARTNOTITIE MER-HANSWEERT